

MAZÁN TŰL

ELŐFIZETÉSI ÁR
 Hónapontaiban átvéve:
 1. Hónap ..... 16 fillér
 2. Hónap ..... 16 fillér
 3. Hónap ..... 16 fillér
 4. Hónap ..... 16 fillér
 5. Hónap ..... 16 fillér
 6. Hónap ..... 16 fillér
 7. Hónap ..... 16 fillér
 8. Hónap ..... 16 fillér
 9. Hónap ..... 16 fillér
 10. Hónap ..... 16 fillér
 11. Hónap ..... 16 fillér
 12. Hónap ..... 16 fillér
 Egyes szám ára ..... 16 fillér

Politikai
 napilap

Megjelenik minden nap, kivéve a
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatala
 Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.
 A szerkesztőség kéziratok elfogadására
 és a megrendelésre való
 vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó
 hivatalában intézendők.

1917. évfolyam 218 szám. Nagyvárad Vasárnap, 1917 szeptember 23.

Magyar hadicélok.

— Bécsi levelezőnkől. —

Bécs, szeptember 22

A háboru vége felé közeledik, s ezzel egyidejűleg felvetődik mindenütt az a kérdés: mi lesz a háboru eredménye, mit fognak az egyes hadviselő nemzetek céljaikból elérni, megvalósítani?

Lassankint kiderül, hogy háboru kezdetén az entente minden egyes államának meg volt a maga megszemenő hadi célja. Ugyancsak megvoltak a maguk hadicéljai azoknak az államoknak, amelyek később sorakoztak ellenünk. Hogy ez alkalommal csak néhányra mutassunk rá: Franciaországnak 44 éves hadi célja Elzász Lotharingia, Anglia évtizedek óta szándékozik a német tengeri kereskedelmet megfojtani és a német gyarmatokat elragadni, Oroszország Galiciát, Keletporoszországot, Konstantinápolyt és a Dardanellákat kívánja, Szerbia kijáratot követelt az Adriára, azonfelül a magyar birodalom déli részeit (jelműző volt, hogy ittak a medve bőrére előre Románia és Szerbia, mikor azon akartak összeveszni, hogy a Bánságot melyik kapja meg a két fosztogató közül), Olaszország az Adria uralmát, Triestet, Dalmáciát, és Trientet, meg Krajna javát akarta Ausztriából, Fiumét Magyarországból kihalítani, Japán Csinszaut és harácsolta el. Csak éppen Portugáliának nem volt semmi hadicélja: ő muszájból ontja vérért az angolért. Amerikának még könnyebb a hadicélját meghatá-

rozni: zsebelni akar ott, ahol csak lehet.

A központi hatalmak hadicélja eredetileg sem ment tovább a védekezésnél, az ellenséges támadások visszaverésénél s ha ellenfélnek támadásait visszaverte ugyan nyomban beismerték volna, hogy céljait nem érik el, hogy a további vérontás hasztalan: kétértelmű béke tárgyalások meg lehetett volna kötni a békét a status quo alapján. Céljuk tehát éppen azután ellenségeskedés minden verségek csak arra volt jó, hogy hadicéljait bírják. Minden verségük után új szövetségeket kötöttek és minden új szövetségük után a szerződésben azszal visszatarták, hogy kárpótlásukat felvették hadicéljaik közé. Így került a hadicélokba előbb csak Belgium, aztán Szerbia, majd Románia helyreállítás és ha tovább tart a háboru sor, kerülni még talán egy néhány megvédelmessé „his nemzet”, sőt nagyobb helyreállítására is.

A mi hadicéljainknak az ellenségek a meglepetésével, azaz a romlásunkra történő megaláztatásával szemben lényeges változások kellett átmenetnek.

Ha mi megmaradunk egyszerűen a status quo érvényrejuttatásának követelésénél, akkor ennél határozottabban nem adhatunk ellenérveinknek meglepetéses támadásait folytatására. Csak törjenek reánk, gyilkoljanak le minél többet férfaink közül, nagyobb baj nem érkezik reánk, mint hogy marad minden a részben. Egyszerűsége és volna az az, hogy addig próbálkozzunk, míg csak ugyan kimerülnek, aztán kapnak pihenést, míg megint erőre kapnak és újra kezdik ott, ahol elhagyták. Nekünk garanciák kellenek arra nézve, hogy ez a példátlanul barbár bipusztítási kísérlet, amikor egy világgal kelet szemben állunk, nem fog többé megismétlődni.

Legjobb alapját ennek természetesen abban találják az őrszere központi államok, ha a hadviselő nemzetek fenntartás nélkül elfogadják a pápai békeszót állapontját a

nemzetek közt viszonyok békés elintézésére és a fegyverkezés korlátozására. Mindezt határozottan, felszámolhatóan megvalósítani ebben a válságjegyében is, a melyet diplomáciánk most nyújtott át a pápai békeszót és a mely a mi mérsékelt állásfoglalásunkra kétségtelen bizonyosággal fog dolgozni majd akkor. E keretben belül a központi hatalmak megkötésére ma még mindig kösi és sokban függ juttató, mindezt állapontot foglalnak el ellenségeskedés a mi válságjegyünk után a pápai békeszótál szemben és minő kijózanító hatása lesz ellenségeskedésre annak, hogy legújabb támadó kísérletek is az őrszere hadicéljainkra összpontosuljanak.

Ittani politikai körökben nagy érdekeltéssel várják a magyar kövilemény állásfoglalását. Meg várják u. i. győződve, hogy Magyarország követelni fogja ellenérveket mindenon nagy áldozatoknak, a melyeket a háboru teljes sikerrel hozott.

A háboru után Magyarország nem lehet az, mint volt a háboru előtt. Ennek elismerése volt az a bejelentés, a melyet Wakerle tett nemrég a magyar képviselőházban, mikor hangsúlyozta, hogy Magyarország megkapja nemzeti követeléseinek teljesítését a hadiseregben. A nemzeti hadisereggel a független Magyarország közigazgatásba lép majd. A magyar hadisereg felállása most bekapcsolódott a világpolitikába, a központi hatalmak érdekeivé vált az, hogy a magyarországnak a világháboruiban meggyalvánult hatalmas katonai ereje és pompás katonai erényei a bétében is nemzetileg szemlélve szerveztessenek meg.

De világpolitikai érdek lett Magyarország gazdasági megerősödése is. E tekintetben pedig a magyar kövilemény addig nem nyilatkozott.

A gazdasági megerősödés ma rendkívül mértékben függ a tengerparti biróktól. Szerbia áll a fő követelés volt, a míg volt Szerbia, az Adriára való kijutás. A központi hatalmak világpolitikai érdeke az, hogy az Adriára minél nagyobb erővel jusson ki Magyarország.

Wakerle kijelentette a magyar képviselőházban azt is, hogy Dalmáciának Horvátországhoz és így közvetve Magyarországhoz való csatlóása a jövőben aktuális kérdésnek fog válni.

Tévedne az, aki azt képzelné, hogy ez a

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetei és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Allandó újdonságok kész női confectione alsó szoknya, miedervédő, kész fehérneműk, harisnyák, nap- és esernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek. Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

bejelentés itt osztrák közből nagyobb emó-
előt kellett volna igaz, olyan tartományról
van szó, mely akár és órá tényleg Ausz-
triához tartozik, de azaz itt tisztában van
már, hogy az osztrák államterület elszakított
tartományra Ausztria nem képes többé kellő
vonzóerőt gyakorolni és annak a Habsburgok
fogara alatt való megtartása a jövőben csak
a magyar állam keretében biztosítható hatá-
lyosan.

Ennek azonban csak úgy látnak itt tel-
jes garanciát, ha Dalmáciára Magyarország
számszám közvetlen befolyása is biztosítottik.

Sokai sem vonja kétségbe a horvátok
vélés megőrzését a horvátok. De azt a
kérdést sem lehet letegedni, hogy a horvát
belpolitikai a nagyszerű törekvésekkel szem-
ben nem tudott elég erélyes lenni. Felté-
lenül szükség van az Adrián a magyar erő
kibontakozására.

Ez pedig az egyetlen fűzői kikötő
nem elégséges.

Magyarországnak is érdeke az,
hogy az Adrián a keskeny és fej-
lődésre nem képes Fiumén kívül
még legyen kikötője. A szabadság-
harc előtt erre a fejlődésre még
volt a lehetőség, mert az akkori
sengermelléki kerülethez Fiumén
kívül hozzátartozott Bukkari, Por-
toró is. Ma ez utóbbi két kikötő
hely közvetlenül Horvátországhoz
tartozik; másutt kell tehát a ma-
gyar tengerpart fejlesztését keresni
és ez nem lehetséges másutt, mint
Dalmáciában.

Csodálatos, hogy erre Bécsben
gondolnak inkább, mint Magyaror-
szágon. Magyarországon eddig
csak egy lap említette fel, az is
csak ötletszerűen, a magyar ten-
gerpart fejlesztését. Pedig ez nem-
csak magyar, hanem egyetemes ér-
deke a központi hatalmaknak és
így ezzel egészen komolyan foglal-
koznia kell.

Feltétlenül szükséges, hogy ha
Dalmácia nagy része csak közvetve,
Horvátország útján csatoltatik is
Magyarországhoz, a kikötők közül
egy, esetleg több is, megfelelő te-
rülettel közvetlenül csatoltassék Ma-
gyarországhoz úgy, mint ma Fiume
van hozzácsatolva corpus separa-
tumként. Szükséges továbbá gaz-
dasági és stratégiai érdekből, hogy
a vasutak magyar kézben legyenek
Dalmáciában, sőt Boszniában is,
aminek ellenében esetleg Bosznia
is egyesíthető Horvátországgal s így
a délszlávok egyesítése nagyjában
keresztülvihető — az erős egységes
magyar állam kereteiben, magyar
főhatalom alatt.

Ime néhány magyar hadicél —
érdemes lesz róluk komolyan gon-
dolkozni. Aktuálisak lehetnek ha-
marabb, mint sejtjük.

Magyarok pusztítása Oroszországban.

Hofmeister Nándor százados tapasztalatai.

II.

Térjünk át a

„hű“ csehekre.

A magyar legénységnek nem adnak
szót és nem fizetnek azok a cseh munkave-
zetők, különben tehetnék, a mit akarnak. A
skorbut pusztítja őket. Az orosz kiadja az áta-
lányt, amelyből az orosz lóp ösztőből, a
cseh lóp megessokasból, s így seppertjék a
magyarok betegségét: a skorbutot.

A tisztok ételsé élesen különbözik a két
helyen. A sibiriai táborok karakteris-
tikuma a magas kerítés. Bent tehetnek, a
mit akarnak, onnan csak két esetben jöhat-
nak ki, vagy halva, vagy kiszorítva. A
Belső Oroszországban levő szláv táborokban
kedvezményben részesülnek a szlávok: 2—3
laknak együtt, reggel 9-őt este 7 ig fel-
ügyelet nélkül élnek s kinevelnek a vá-
rosba. A sibiriai tábor, ahol csak tisztok
vannak a hadseregükből, ezek bírált szo-
bákban lakhatnak.

Nyitott szemmel.

Moszkva a forradalom napjaiban esen-
des volt. Ott voltam az első és második
forradalom idején. Pétervárott csata volt, be-
széltém altisztségekkel, ott löttek egymásra a
bolsevikiek és mensevikiek Pétervárott föld-
dig lerombolt palotákat láttam, fűzkösdött
hárakat, a lakatsya, ahol Napoleón ágyú
állanak, össze volt löve. A második, a ju-
lius forradalom véresebb volt. Az élelmiszer
jó, élelmiszerjegyek csak Pétervárott van-
nak, de csak lisztre és cukorra, és a kettő
drága, máshol azonban nincs korlátozás és
olcsóbb minden.

Van rengeteg élelmiszer Sibiriaiban, de
nem tudják kihozni. Sibiriaiban láttam
márha gulyákat és mézeseket. Amerika
rengeteg gépet, gyári berendezést, ruhát
küld Oroszországnak.

Az orosz katonák most panaszozva
van előzőre (se nem vászon, se ne a posztó,
szől szövet) s az orosz hadseregnek már
nincs eszmája, hanem bakancs. Az orosz
tömeg békel akar, a nagybírók háborút.

A magyar hazagyerekek.

A fogolytáborban az élet rettenetes. A
tisztok nyelvüket tanulják, hegedűnek, se-
nálnak, énekelnak. Illegesen tessz mindenképp
a kényesertársaság, olyan ez, mint egy té-
bolyda: egyik spanyolul tanul, a másik fő-
táskát, a harmadik hegedűt, a negyedik éne-
k-l, a 3000 tiszt, 1200 tiszt szolgát egy kis
helyen kénytelen élni együtt. Gyakorl a
surlódás s a szokás. Egy év alatt elszokt
200 tiszt. De a legtöbb szokás befagy. A
célzat határig 38 km. a távolság de a ha-

táron túl 500 kilométernyire orosz érdek-
szféra, ott orosz konzulok vannak, szótnya
közétek segítségével elfogadják a szokványt.
A mongolok is elfogadják s vagy egyen ve-
rik, vagy elvezetik mindenét a viszályokért.
A 200 szokványból összesen tízezer siker-
ült Amerikán keresztül hazajönni. A ma-
gyar igyekszik mindenáron hazajönni. Ha nem
lehet, a fűtét látja. Egyszer vigasztallam
sz egyjéte:

— Csak kiterítés, türelem.

— Ujálom a ruszkit, felelős a magyar,
nem bírom el a szokását, csak elkerülhes-
sek innen.

Sokan belebetegeszenek, kitor rajtuk a
osztalgia, sokan megördínek. A legidőbb
hazavágyó tisztvidéki magyar.

Az oroszok nagyon szeretik a magya-
rokat. Mihelyt vengerec, magyar, már 50
százalékkal nagyobb az értéke, mint az
osztráké. Sok szigorításnak az a nagy
szeretet az oka.

Egy magyar csoport van Kazánba, a
38 az ezred 10 tisztje, ennek az ezrednek a
spanyol király a tulajdonosa, ezért csak a
tisztok reggeltől estig szabadon járhatnak-
nak. Ugyanígy van az orosz ezred 1 in-
amelynek szintén a spanyol király a tulaj-
donosa, ennek a tisztjai nálunk egy főher-
cegi birtokon hasonló szabadságot ál-
vannak.

Végül egy

humoros kép.

Ketten Vogel bajtársammal át akarunk
szállni egy állomáson. Orosz örök kísérnek
minket.

— Gyorsan, gyorsan.

— Segítsétek átvinni a pakkot.

— Jól van, rakják rám.

Megrakjuk őket, s ők elől mennek a
pakkal, mi hátul — a puskájukkal, egy
hosszra venni melléit, amely Goroditszából
Kazánba indult.

Bajjzva a beszélgetést, Hofmeister
Nándornétól kérdéselődünk.

— Holvan levelet kaptam az uramtól,
az utolsó időben, a forradalom kitörése óta
egyjt sem. Meglepetti, örömmel ispett meg,
mikor Bőxből keltezett levele megérkezett.
Én holentint 2 levelet írtam neki. Persze:
öröm a háznál.

— Megkaptam, mondja a százados, s
olvastam Preissné ügyét is. De mi már ré-
gen szakítottunk velük.

* Kisdó Rimendözy utca 11. sz. há-
ban egy nagy irodahelyiség előszobával és
mellék-helyiségekkel azonnal. Értkezhetni
lehet a Nagyvárdi Takarékpénztárban, Te-
lek-utca 2. sz.

Lorber Bernáth modern gépekkel berendezett

ékszer és aranyáru készítő műterme

f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyilt.

Hitet a szivekbe!

A vallás megismerése által erősíthetjük meg hitet egy boldogabb jövőben: ez a célja a Gally Sándor által immár második évfolyamában megkezdett negyven négy hallgatóság előtt megnyitott „Apologiai Kurzus”-nak.

„Míg kinn a vérsivár tonbol — morджа a kinn megbitója — és mindent ronba dönt, addig csak egy szikla áll rendületlenül: a hit sziklája! Itt kell tehát jövőnk biztosítani. A valóban, mint földrengés, úgy pusztított végig egyéni, családi és társadalmi életünkben, intézményeinkben a nagy háboru. Mindent hanyatlás. Csak a vallásosság eszméje világít jobban, mint léke közéjén.

Ki meri ma már tagadni, hogy nem utasítható el az, aki a kőkorszak, szennvedő emberiségének szivétől a hitet veheti? Ki meri tagadni, hogy legnagyobb jövője az emberiségnek, aki a vallásos eszmék útján törést, hitet, bizalmat önt a kétségbeesett ember szivébe?

Most különösen nagy az a helyes állásfoglalás, társadalmi intézmény, vagy bármely eszme, mely megadja az útjelző, nélkülözhetetlen békén tűnő; megteremtje a mindenét elvesztett ember újra és újra hitét; megteremtje a harciér berselemről szédült lelket megnyugtatni úgy, ahogy a valóság megnyugtat és hinni tanít.

Milyen szép és nagy gondolat egy hit tudását, hogy a maga lángoló vallásos bungszt, a retentó idők egyetlen biztos viaszút éppen a nők útján akarja átvarázsolni a megégett társadalomba.

A nők útján, kikből tanulja a gyermek az első imádságot, kikből nőből hitet nyer az élet tövises utain eltávozott férfi, kik a szép, jó és igaz eszmék hivatott szőlő az élet és a háboru szivárvány között.

És látni kell a vallásos eszmeimél vesőrelt, de a gyermekkorban tanult vallási ismeretekre már csak homályosan emlékező művelt urak lehet a hittani előadás előtt, mikor teljesen megfeszülve az élet nyomoráról, szenvedéséről, követik a tudós előadó magas eszmerészleteit, hogy az állnak ott a lelkek közelibb közelebb az Istenhez!

És át kell érezni az apologiai kurzus nagy horderejét, tudva, hogy az együtt érő, együtt eszmerészlő hallgatók útján a vallás igazságai megannyi család nyugalomát, boldogulását biztosítják. Tudva, hogy a hallgatók útján beugároshatják a társadalom széles rétegeit, melyekben a nők éppen a háboru következtében mind nagyobb szerepet vesznek.

A gazdasági és társadalmi élet ma kiszélesíti a család csendes körétől, még a legbátrabb, legvisszavonultabb nő is. Szemünk a háboru következménye, de a társadalom természetes fejlődésé. Ezt a fejlődést nem lehet megállítani és a fejlődés közel jövőben nagy jogok és nagy feladatok elé állítja a nőt.

Aki előkészíti a nőt ezen nagy feladatokra: az a társadalomnak, a hazának tessz megbecsülhetetlen szolgálatot. Ezért kell örömmel üdvözölni a nők apologiai kurzusát.

Bár támadások itt is, ott is, a nagy társadalmi pusztaságokban ilyen égő eszmebőrök, melyek megvilágítják az emberi élet magasabb céljait, melyek Isten ismeretét, az emberiség sorsát megvilágítják az emberi lelkekbe, hogy új élet viruljon majd a sírok és romok felett.

Özv. Emlény Kálmáné.

A katonai bevásárlások korlátozása.

Hadseregparancs élelmiszerek összehátrálása ellen.

A Brassói Lapok jelentik:

A cs. és kir. hadseregparancsnokság a következő parancsot adta ki:

Hellen ázsza szerint élelmiszereknek a német csapatok által a hadsereg körletében való beszerzése az utolsó időben tetemes, az egyes szükségletet jelentékenyen felülmúló hátrahagyást okozott.

A beszerzés a legkülönbözőbb eszkekben kessperitett állapotban, de a legtöbb esetben cserkereskedés útján, még pedig kiválékppen dohányárak és petroleum ellenében történik.

A hadseregparancsnokság nem ellenzi az élelmiszerek (búza, tej, tojás), azoktól való vételt, amelyek az élelem az ezen célra ártalmas területen bevásárlás által való beszerzését. A bevásárló eszkek felülbiztosítását a legkülönbözőbb eszkek nyelkél kell legyenek állítva, mely igazi védekező lépés lehetne, hogy a bevásárlás mely csapatot és mily létszám részére történik.

A fent felsorolt élelmiszerek kivül mászt egyáltalán nem s absz. bevásárló. Ellenben a hadseregparancsnokság, az országban működő élelmiszerhiányra tekintettel, nem engedheti meg, hogy a bevásárlók a nekik ártalmas területen kívül is kúdbeszeresek ki, mivel élelmiszereknek a nagyban való beszerzése és egy gyűjthezen való átadása a feladatuk.

Ezen folytán parancsot ad, hogy megengedjen az összes cs. és kir. parancsnokságnak és az összes hadseregparancsnokságnak, hogy ezen bevásárlásokat, illetleg cserkereskedéseket a legszigorúbban megakadályozzák, a tettenért egyenlő az összes hátrahagyott élelmiszereket elhódosítsák, a saját állományukat véteressék és előírás szerint felbontsálják.

Minden egyes esztől a hadseregparancsnokságtól (szállásmeisteri osztálynak) jelentés teendő.

Drágítják-e a katonák az élelmiszerek árát?

Hogy esztől fia:

A hivatalos megállásán álló katonai hatóságok megértő és célirányos intézkedéseket győkeztek ugyan a társadalom felé, hogy a katonai bevásárlások az élelmiszerek árát felárkítsák, de az teljes mértékben nem sikerült. A hivatalos katonai beszerzéseket esztől katonai eszkek részektőlják, ugyan a hatóságilag megállapított árakat, de a saját szükségükre dolgozó, főleg német katonai bevásárlók már figyelmen kívül hagyják mindenféle maximális árát a piacon megjelenve a polgári lakosság rovására és a város körlelmezés hátrányára kúras árakat pillanatok alatt összehátrálnak minden.

Es a hivatalos bevásárlóknál is találunk egyesek módot arra, hogy a maximális árak túlfeladásával, de mégis ugy esztőlják bevásárlókat, hogy feleltlen hatóságok ne jöhessenek rá ártulópénsekre. Egyik gyakori és esztől módja a taktilának az, hogy a számlában nagyobb mennyiségű árut tüntetnek ki a hatóság árakon, a valóágban pedig sokkal kevesebb árut vesznek a maximális, vagy előírásolt áron jóval felül árban.

Ha ezeket a jelenségeket mérlegeljük, akkor kétségtelen tényként jelentkezik az, hogy a katonák vásárlásai az élelmiszerek árának emelkedésére, illetve ezzel kapcsolatban az élelmiszereknek a piacon való előadására jelentékeny befolyással vannak, miert is a katonai ellenszolgáltató intézkedések megteletéle ugy a polgári, mint a katonai hatóságoknak előírt kötelességük.

Keresztény összefartás.

Vanuk a következő levelet:

A Tiszántúl tekintetes Szerkesztőségének Nagyvárad.

Az általános világosság forrongásában új eszmék és új irányok fejlődtek fel és igaz lelki örömmel látom az igazságosság és telprasetten szerkesztett Tiszántúlnak nemcsak törekvésit azon cél felé, hogy a kereszténységet tömörítse, amire valóban égő szükség van. A kufarodás és haszonszerés utálatos vásárlásában oly jól esik a Tiszántúlnak nemcsak a tevékeny és támogató akarat lenni minden keresztény iránynak a feléppen az oly nagyon szükséges keresztény esztőlnek. Bocsnat hosszadalmas íráson ért és kitérésment 15 hónapig álltam hadseregparancsnokságban a esztől 1 hónapot töltöttem katonai irókban. Különbözően akkor ismertem és szerettem meg a Tiszántúln, midőn a nagyváradban esztől állítottak esztől hangon emlékezték meg mindegyik keresztény lapról.

A levél írója helyesen ismerte fel a tevékenységet: szolgálja a kereszténység ügyét a megerősítéssel a keresztények összefartását és kényszerű önni abban, hogy a destruktív irány meg ne semmisítse Magyarország keresztény és magyar jellegét, le ne törölhesse a magyar közletről a nemzeti jellegét.

Elben a hazában a magyarság nem hajlandó hátrahagyja a magyarságát a vezető esztől, akik nemzeti jelleggel akarják megemléstől Magyarország ősi magyar és keresztény jellegét. A kereszténység nem ismer különbséget ember és ember között, hanem egyenlő szeretettel kapcsol össze mindnkét, de a szeretet törvénye kötelez bennünket arra, hogy mindeztől jobban esztőlünk azt, ami magyar. Demokraták, de magyar és keresztény demokraták vagyunk s azok akarunk maradni. Ez az írányunk s a magyarságunk társadalmi felépítésére hiúnk fel mindenkit, akiben a keresztény Magyarország idősége él.

GLOBUS MÚINTÉZET

előbb Bihar-nyomda részvénytársaság

PAPIRNAGYKERESKEDÉS

AUGUSZTUS HO 1-ÉN MEGNYILT.

TELEFON 49.

Nagyplac-tér. Kugler ház.

Kő- és könyvnyomda, vonalzó-intézet, könyvkötészet és üzleti könyvgyár üzemét megkezdte.

A németek újra áttörték az orosz frontot.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a következő hiteles jelentés érkezett.

Csapatunk Jakobstadtnál negyven kilométernyi szélességben a husz kilométeres mélységben áttörték az orosz frontot. Eddig négyszer foglyot és ötvennél több ágyú szekmányt jelentettek.

Az orosz kormány Moszkvába költözik.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Stockholmól jelentik: Az ideiglenes kormány Moszkvába költözik. Nem lehet tudni, hogy mi a célja a kormány átköltésének. A kormány az újból megújulásig Moszkvában akar tartózkodni. Kerenski köztársasági elnöke átadja kikiáltási magját.

A kormány megtorolja a Kornilov-féle lázadást.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A kormány ma napiparancsot bocsátott ki a hadsereghez. Megállapítja, hogy a Kornilov-féle lázadás a katonákban bizalmatlanságot keltett tisztjeik iránt. A kormány kijelenti, hogy a katonák hűségesek maradtak a köztársasághoz egy kis csoport kivételével. Minden parancsnokot, akiknek nincs rátermettségük, hogy csapatokat vezessenek, vagy akik részt vettek a lázadásban, el kell mozdítani és a csapatokat el kell távolítani. A zendülésben vétkeket bíróság elé kell állítani. A kormány elrendeli, hogy a válság alatt letartóztatottakat át kell adni a hatóságoknak. Szigorú vizsgálatot kell indítani azon katonák ellen, akik tisztjeiket megölték. Ezeket a katonákat le kell tartóztatni és bíróság elé kell állítani.

Egyharmadára leszállítják az orosz hadsereg állományát.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról hivatalosan jelentik: Versovszky hadügyminiszter a munkás- és katonatanács előtt kijelentette, hogy két út van a hadsereg reorganizálására: az egyik véres megtorlással akarja újra helyreállítani a rendet. Ezt az utat Kornilov követi, de ez az út hálás és veszélyes. A másik utat én követem. Kornilov kalandja sokat ártott a hadseregnek. Azért a kormány elhatározta, hogy a parancsnokokot kieseríti. Alexejev vezérkari főnök nem maradhat meg állásában, a főhadiszállást újra kell szervezni. A hadsereg állományát leszállítja a kormány, mert ily nagy hadsereg terhét az ország nem bírja elviselni. Ez a nagy teher nincs arányban az ország teherviselő képességével. Elhatározta a kormány, hogy a fronton és a front mögötti országrészekben a hadsereg állományát egyharmadára szállítja le.

Bezárták az orosz főiskolákat.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A főiskolákat bezárták.

Az augusztusi eredmények 808,000 tonna.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) A Wolff ügyvédség jelenti: Augusztus hónapban tengeralattjárókat 808,000 tonnát súlyesztettek el. A szigorított harc óta az összes eredmény: 6,308,000 bruttó regiszter tonna.

Vilmos császár utja.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a Wolff-ügyvédség jelenti: Vilmos császár a múlt héten elutazott, hogy a román fronton álló csapataikat meglátogassa. Budapesten autókocsizása alkalomával az utcán a nép örömmel üdvözölte. A császár Romániában meglátogatta Károly királyt és Erzsébet királyné nyaraló helyét. Szeptember 21-én egy magyar gőzösön Csernovodába érkezett, ahol Ferdinánd bolgár király, a trónörökös és Cirill herceggel fogadta a császárt és a csernovodai 13,000 méteres hidon át a Duna balpartjára kísérté a császárt. Itt a császár vonatba szállott és visszautazott Berlinbe.

Megsemmisített rohamcsapatok.

Berlin, szeptember 22. A nagytámadásról láz jelent:

Nyugati harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. Hosszú támadások után, amelyeket csak St. Juliennél követtek az ellenség sikertelen részlet-támadásai, a flandriai arcvonalon a tűzérési harc tegnap délelőtt ellanyhult. Délről kezdve pedig a tengerparton és az Yser-től a Boulogne ismét nagy harcosságra fokozódott. Ezen 6 órátor Langemarck-tól Hollabeck-ig hírtelen igen erős pörgős indult meg, amely egy óra hosszat tartott. Ezzel kapcsolatban az angol gyalogság az arcvonal több helyén ismét támadásba ment át. Csapán a boessinghe-síkságon (s az yperai—duleisi vasutak közt, ahol az ellenség rohamát tűzérési harcok pusztító, tüzelésében végrehajtotta, vertük a támadást közeli harcban vissza.

Tovább délre a Hollabecke melletti csatornák megsemmisítő tüzelésük országra törte meg az ellenség támadó akaratát. Csak elvétve jöttek elő töltésállásokból angol rohamcsapatok, amelyeket visszavertünk. Itt a tűz újabb fokozása után helyi gyalogsági harcok fejlődtek, amelyek ráuk névben kedvezően végződtek.

A nyugati arcvonal többi hadseregénél csaknem mindenütt csökken a harcok tévén kenység.

A flandriai harcokban a repülőknél kiváló részük van. A két utolsó napon 29 ellenességes repülőgépet és 2 kötött léghajót lőttünk le, 8 repülőket leszállítottunk, Schleich főhadnagy 21-ik és 22-ik légi győzelmét aratta, Bülow hadnagy 21-ik ellenfelét, Wesshof és Adam hadnagykok 2—2 ellenességes repülőket lőttek le.

A Duna-hídfő német kézen.

Nyugati harcok.

A Duna nyugati partján a Schmeltow gróf (Egon) altábornagy parancsnoksága alatt küzdő hadosztályoknak jól elkészített és pompásan végrehajtott támadással sikerült az orosz állásokat Jakobstadtnál északra megtörni. Kiváló tűzérési és aknavetőhatás történt a gyalogság számára, amelyet a repülő Frigyes Zsigmond porosz herceg százados vezetése alatt igen kedvező időjárás dacára kitűnően támogatott. Az ellenséget féktelen rohammal visszavetítették a folyó felé. Az ellenség csapatainak nyomása alatt a Duna nyugati partján, a 40 kilométer széles és mintegy 10 kilométer mély hídfőt feladta és átve a keleti partra menekült. Jakobstadtnál keletre van. Eddig több mint 4000 orosz foglyot és 50-nél több ágyúból álló szekmányt jelentettek.

Macedóniai front.

Az Ochrina-tó és a Szumbi köti hegyvidéken jelentékeny francia erők támadtak. Német és osztrák magyar csapatok az ellenséget kemény harcban visszaverték.

Ladendorff, első főhadiszállás.

A betlehemi vérfürdő.

Részlet „Az üdvösség hajnala“ című evangéliumi színjátékból.

Irtta: Bihari Ákos.

Szintér Betlehemben. A baloldali ház előtt egy padon asszonyok beszélgetnek, előttük gyermekek játszadoznak. A jobb oldalon Barzapharnes, Fuád és Zoel halgan beszélgetnek.

1. jel.

Barzapharnes, Fuád, Zoel, Rachel, asszonyok.

Fuád: Uram, nagyon súlyos a feladat, mellyel bennünket megbízta. A népesség és az öte Betlehem tele van idegennel. Az országban emberek áradata hőgyógyog. A nép bizalmatlan. Kérdésekódásaink kerrel, az a féltékeny adnak. Minek tegadjuk, — féltékenyünk kúba tette.

Barzapharnes: Ezt semmiséppem tudatok kikérelni, ki legyen ama gyermek, azidők joverdó királya?

Zoel: Csábit és ingerel a dua jatszom, mellyel burgalmunkat elidexdod, a nagy Heródes megycit is szeretné kiborgéseni, de arnyi gyerek kértl hogyan simatoljuk ki, mellyel az igazi? E végre gyerek — gyerek. Ami nem nagy — hát nem nagy.

Barzapharnes: Ostoba fejök vagy tokl! Hasonlatlan napopekl! Kúdjátek a oen unot, aki a tbrak csapatokkal a város északi kapuja előtt várakosik.

Fuád: Parancsokra uram. (Elmennek).

2. jel.

Voltak. Fuád és Zoel nélkül.

Barzapharnes: Há asszonyok! Egy gyereket kernek, aki e tikkadt rapok vaimelyikén is született, dusan ternő Bellemben.

I só asszony: Miféle gyermeket?

Barzaph.: Mit tudom én? A ti szent körvények azt jóslgatják felcse, hogy ő a azidők királya.

I só asszony: (félreug). Betlehemben akard megjelenni a azidők királyát? No téged jól megphátátek. Mit keresne a azidők királya Betlehemben? B. oapltak téged jó uram, al p am beapltak.

Barzaph.: K. oapltok? Jajgatni fogtok ti nemschára, hogy Rómába halhatok majd az üdvöltészetek. Csak várjátok! (elrohan)

3. jel.

Voltak. Barzapharnes nélkül.

I só asszony: Miket keresit e dühös bolond?

II. ik asszony: A azidők királyát kersti közöttük.

Rachel: (elgordolkozva) A azidők királyát? A napokban három király jott napkeltáról, ők is a azidők királyát keresték és gaidog ajandékok hoztak egy kiédnek, s kit a városon kívül, egy istállóban szült meg az édesanyja.

I só asszony: Hol van az az asszony? Még mi dia ebben az istállóban?

Rachel: Nem! Mer elköltözték onnan. Egyik csodajászokunknak — tudod, akit tavaly ferkeok tegtek szét — annak az özvegy adott nekik szállást.

I só asszony: Ferje is van?

Rachel: Egy negyven negyver: öt év körtől fö f.

II. ik asszony: Jaj, emlékezem! Jóságos aszer, esebb szava emler volt, aki Betlehem melletn lászólásra jott. Hajlekot kolculi nehákes szaronyának. Jaj! Miféle szaruit nyaj el a lelkem? Mintha kigyó tekerődsöt

volna a nyakam körül. Jaj! Mintha egy vasból szilvésre arított volna. (ugva) Én is, én is elkergettem őket kőből ről (ugva) hiszen arnyi koldus rözögött az utcán.

Rachel: A kúcsokat, akiket a három királyok a gyermeknek ajándékokul hoztak, nem tartották meg maguknak, hanem szétosztották a szaronyok között.

I só asszony: Kúcsok. (Kívül sz.)

II. ik asszony: (kúcsok) Katonák dühöznek erre.

Rachel: Katonák? Mit akarnak?

4. jel.

Centurió, katonák voltak.

Centurió: Alj! Balra áll! (egy pergamen lapról olvas.) Katonák! Zsoldórság fejedelmek, nagy Heródes te ében megparancsoltam, hogy Betlehem városában és annak határain minden fü gyermekket tritotok ki — két éves korig. Kérődsél, kérdável, vágjátok, öljétek őket; hirtikkel fogjátok beléjük a yarást, azg assátok le aryjuk kebeléről és psholtjátok őket a felhoz, aránakosák, kényrtület és irgalom nélkül. Mire a hajnal felragyog, kétfénel fiatalbb fügyermek egy sem lélezik többé Betlehem városában. Est parancsolja nektek nagy Heródes. Zoldórság kúalya. Mészertettétek?

Katonák: Megértettük.

Centurió: (A katonákat három csoportra osztja.) Törme induljátok, ti aria, ti pedig itt maradjok és megvárjátok az e téren levő kúcsokat, (öcsök sötétedik, a katonák a házba akarnak nyomulni; az asszonyok utjokat állak)

I só asszony: Az én fiamat akarjátok?

II. ik asszony: A kúcsaimmel ásom ki szamadat.

III. ik asszony: Teremtő Istenem! Az én drágam, az én egyetlenem!

IV. ik asszony: A fogaimmal szaggatom le a húst rólszok.

V. ik asszony: Isten segíts!

VI. ik asszony: Pribekék!

VII. ik asszony: Hóhérok!

VIII. ik asszony: Ferjeink a mezőn... cudar gyíkok!

Rachel: Heródes, te világ mocskai! Híde! Pókolbeli verebi! Gas! A fiamat akarod? Nem adom! Nem adom! Óa Istenem!

(A katonák komor csendben nyomulnak előre, behatolnak a házba. Teljes sötét, a szent csak az ablakból beáru ódó mecsenek fénye világítja meg. Az ablakon keresztül látható amint a katonák dühöznek és a gyermekeket öljék. Irózatok sikoly, jajveszékés, káromkodás. A színen rézült asszonyok rohannak keresztül karjainkon hosszú, nagy kesztyűvel a kúcsokat. Katonák öljék őket.)

Egy katona: (az egyik asszonyt hajánál fogva lerántja.) Te rongy! Te dög! Adod a poronyvedat? (A gyermeket elragadva elszalad.)

VIII. ik asszony: (sikolva) Hóhér megálj! Ne bánisd a gyermeket! Megálj, az Isten nevére állj meg! (örjögve utána szalad, a színen megtelik gyermekekkel síró asszonyokkal.)

Rachel: (karjában két gyermeket baltáztatva, jajgatva befátozrog, a földre teszi őket és elejlik tőrrel) Fiaim! Látom nek megcsúsz, szivemnek gyermeke! Óa te megcsúszog, ne vedd el az esszereit, vagy — jaj mit te bérjek? — Vedd óh vedd el

az esszereit, hogy ne lássam, ne tudjam, amit én látok. Az én kicsikém! A gyermekeim! Bugó garlicém! Parányi rózsabimbók! Az eletem virága, jóvendóm reménye! (vadul felbőrdül) Isten látod ezt? Isten te tárod ezt? Isten kúszul meg! Igasságos Isten bészul meg! (keservesen sokog.)

Asszonyok: (égre emelt karokkal) Igasságos Isten bészul meg!

Rachel: Cavulj lázdó asiv! Csaszentülj eget vivó herag! Te akartad így mindent? Te akartad és mi megérdemelük. Óa nagyon, nagyon megérdemeltük. Hajlektsarul bujdosott köztünk az örök Ise és mi elűstük őt ajtinktól, nem fogaduk be őt. Bűnösök vagyunk és kúcsok keservesen Isten sujó bálja résnk nehádt, (esszereit kopva) de Ise irgalmas jobbjá vigaszt nyujt feleink! Bellekünk gyászabornit asszonyai fel a szivükkel! Gyermekeink aratalkul kiontolt vére a felhokra görölög, de nem halnak meg ők. (Erős hitel) Nem, nem halnak meg. Parányi kúcsai az üdvöltő események, kis katonái a világ megváltójának ti már ott pbenek a mennyel Atya szívében. Fennragyogtok a fényes dicsőségben, ti vagytok az örök Igenek legelő vértől! Gyermekeim, én édem gyermekeim! Kívül a katonák vad sájjal vésszátérnek!

Barzapharnes: Kúcsolt kúcsokkal berchar! Öljétek, vágjátok, gyilkoljátok valamennyit! Imagja sem maradjon a betlehemi psholtokból. Hahaa! Nyujd meg nagy Heródes! Barzapharnes vészadta álmaidat. Hátortul elvezheted hatalmadat. A azidők királya te vagy. A gyermek, akitől szarony feltel, nincs többé! Hahaa! (a katonákkal együtt kúcsok, kúcsok még halhatatlan vad kúcsok. Aszuten a hátsó függőy feződől: a bíló, látható a Szent csah d. menekülé e Egyiptomba.)

(Függőy.)

Baleset a szárazmalomnál és a sodronypályán.

Földp György 54 éves uraságát kezdés, aki csobályon Farkas Gábor főbírókorsnáll volt a házmarra, pénteken este 9—10 óra körül a csobályi szárazmalomban dolgozott, gubonát fűlt. A nagy forgó fogas kerekem belül ő hajtotta a lovakat. Közben kiment vizet inni a miher visszatért az u. n. ország közletem át a hirt miszini a nagy keréken. A kerék azonban elkepte és nagy erővel odaszapta a szerezésélen embert az országos, úgy hogy mindkét lába több helyen eltört. Sulos sértésével beállították a Bi-harnesyei kórházba. Földp Györgyöt Botthy Kálmán rendőrtisztviselő hallgatás. Földp saját vigyátsatlanságát okolja a balesetért. Állapota életveszélyes.

Ugyancsak tegnap szállították be a közorhásta súlyos lövés sebekkel és belső sérülésekkel Farkas Lajost, a Mezőtelegd határában Darva felé húzó sodrony pályafüzemnél van alkalmasva, miot pályádr.

Tegnap reggel 6—7 óra között, mikor a pályafüzeme megindult, bizonyos javítások eszközése végett felmászott az egyik sodronypályát tartó oslopra.

Eppen hozzá fogott a munkájához s nem vette észre, hogy a pályán egy kő gördül feléje. A kővel vagy az utat közösen egészen nevezik: „kősr“ hátulról hatalmas erővel elütötte Farkas Lajost, úgy hogy a hanyat homlok lerubant a 8—10 méter magas pályárd. A földön először a sarkára esett, azonban rögtön elvégdött a földön.

HIREK

A magyar katolikusok békegyűlése.

Bár a harcsterken a fegyverben álló milliók között még dúl az öldöklő véres harc, a lelkeket már fogva tartja a béke utáni vágy.

A békeszót ottan indult ki, ahol Krisztus földi helytartója, a világ összes katolikusainak feje: XV. Benedek pápa székelt. A Szentatya békeére hívó szavai visszhangra találtak a lelkekben a trónoktól a kunyhókig.

A magyar katolikus világ legkiválóbb képviselői az ország fővárosában gyűltek össze, hogy a Szentatya békegyűlése tárgyában tanácskozzanak, dr. Csernoch János bíborosok hercegprímás elnöklése alatt.

A magyar katolikusok gyűlése ma, vasárnap, szeptember 23-án délután 6 órakor lesz Budapesten a Vigadóban. A gyűlést a Katolikus Népszövetség rendezti.

A gyűlés szószólói lesznek: *Erzberger* német bírói elnöki képviselő, gróf *Mailáth József*, dr. *Giesswein Sándor*, gróf *Szechenyi Emil* és dr. *Zboray Miklós*.

* Vasárnap a templomokban. Hétfőn, vasárnap a székesegyházban és a plebánia templomokban az isteni tiszteletet a következő sorrendben tartatják: A székesegyházban reggel 7 órakor szentbeszéd és szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise, délelőtt negyed 12 órakor csodaszentmise; délután 3 órakor vacsernye, — a *váradi olasz plebánia templomában*: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a *Szent László templomban*: reggel 7 órakor esendeszentmise, délelőtt 9 órakor szentbeszéd és ünnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor háborus ájtatosság; — a *váradi velencei plebánia templomában*: reggel 7 órakor szentmise, reggel 9 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; este 6 órakor prédikáció és háborus ájtatosság. — A *kapucinus atyák templomában*: reggel 7 órakor esendeszentmise, délelőtt 10 órakor énekbeszéd, délután 4 órakor litánia és szentbeszéd.

* Személyi hírek. *Ember Géza*, Nagyvárad város főispánja ma, vasárnap Budapestre utazik. — *Rimler Károly* polgármester és *Lukács Ödön* főjegyző a fővárosba utaztak, hogy részt vegyessenek a városok kongresszusának állandó bizottságának értekezletén.

* Jövéhagyta a miniszter a városi szeszfőző felállítását. A belügyminiszter tegnap értesítette Nagyvárad városát, hogy a városi szeszfőző felállítására vonatkozó közgyűlési határozatot jövéhagyta. A leiratban megjegyzi a miniszter, hogy a szeszfőző céljára felcsendű 200000 K folyószámlaköltséget szemben csak a legszükségesebb esetben használja fel a város.

* Katonai kitüntetések. A hivatalos lap közli, hogy a király *Rimler Károly* 101. gyalogbéli főhadnagyot a katonai érdemkereszt 3. osztályával tüntette ki, *Gayer Károly* 4. honvéd gyalogbéli tart. főhadgyóst a legfelső díjazás elismerésben részesítette.

* Emléktáblaletelvezés. A másodlagos ref. egyház folyó hó 20-án szép és kegyeletos megemlékezésnek bódolt, midőn művelési alkotási diploma falában díszes márvány lappal öröklötték meg a helyi *Telegdy József* országgyűlési képviselő, volt egyházszerző emléketét. A *Telegdy-osztály*, s a község színe java gyűlték össze a virágdíszben pompázó templomban, ahol *Sulyok István* nagyváradi esperes magas-szárnyalánu beszédben emlékezett meg a másodlagos tanácsosról s találó szavakban eesztelte a megboldogult puritán és hermonikus életét.

* Megérkezett a beszerzési előleg. A városi tisztviselők és alkalmazottak már sehuzen várják, hogy mikor kapják meg a részüres az állam által megállapított beszerzési előlegét, amelyre a mostani kincse megélhetési viszonyok folytán oly nagy szükségük van. Tegnap délután távirat érkezett a miniszteriumtól Nagyvárad városához, amelyben tudtja a pénzügyminiszter, hogy a városi tisztviselők beszerzési előlegére 170421 koronát kifizelt a az összeg a nagyváradi kir. adóhivatalnál felvethető s ennek kifizetésére a kir. adóhivatali újszította. Mint tudjuk, a beszerzési előlegre vonatkozó kiemelés a számviteli törvényből már közzé van s így most már mi sem gátolja, hogy a szegény tisztviselők megkapják a pénzt és a szükségüket teljes beszerzésessé. A tanácsos közli, hogy a városi illusztráció az állam hiadulását.

* Böszörményi Béla dr. kitüntetésére. A macedóniai fronton közd a franciák ellen *Böszörményi Béla* dr. tüzérezrednagy, horoszei királyi járásbíró, *Böszörményi Géza* ügyvéd fia. A kitűnő katonatiszt, aki a *Signum Laudis* díszkereszt, a macedóniai fronton teljesített kiváló szolgálatáért most a II. osztályú vaskeresztet kapta.

* Pénzek a záruzetekben. A következő sorokat kapjuk: Tegnap reggel egy utasított elszom a Szabadegyházban, aki erőteljes felháborúval és botjával kinyitotta a városi záruzetet. Szabad legyező nekem is megjegyzem, hogy pénzek volt, tehát huzatlan nap, s így csak zsef edek ki. az az alkalmat, mert mástör lehetetlen, mindig felhasználták arra, hogy forró luggal lemoszák a piszok követet. Az illat ut fénylag átgabta botjával a rolót, beütött azonban kériék, várjon 2-3 percig, mert a forró luggba nem léphetnek be, tükre meg a cipőjük. Mára az az argumentum a nem használt, a 2-3 percig sem várt az illat ut, kinyitották, elhatározta utána pedig felmentik a pénzt. A város utasított most el, hogy menesztje esztől egy lapban. Tisztelettel: *egy jelenvölt.*

* Hol árulnak pótkávé? Tuda-ton a város közönségével, hogy újabbban a következő kereskedőkhez érkezett pótkávé, kik az érvényben levő pótkávéjegy ellenében pótkávé pótkávéét kiszolgáltatták: *Ifj. Welas Bernát*, *Wares József*, *Kuláder* és *Ulmann*, *ösv. Grünwald Mór* és *Tes*, *Wechsler Adolf*, *Jaaky Antal* utód, *Assódi Mihály*, *Vadász S. Ádor*, *Sándor János*, *Mihályi és Károl*. (Nagyvárad, 1917. szeptember hó 21-én. *Lukács Ödön* polgármester helyettese.)

* Elvezett rendőri igazolvány. *Steiner Enre* rendőrségi irók elvezette igazolványát. Mára az az alkalmat, hogy használata büntetésű esztékmeny, a megtagadott annak esztől hasznát sem veheti, kériék tehát, hogy est vigye fel a rendőrségre (földszint 7.), ahol illó jutalomban részesül.

* A 37. ezred visszahelyezése Nagyváradra. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy kéri fogja a honvédelmi minisztertől a 37. Jízsef ezred visszahelyezését Nagyváradra. A közgyűlés akként hozta meg határozatát, hogy a kérelmet nagyobb számú tagokból álló küldöttség juttassa a miniszter elé. A mostani utasítások miatt azonban nagyobb számú küldöttség nem lehet a fővárosba hanem *Malatinszky Lajos* és *Ember Géza* főispánok és *Rimler Károly* polgármester holnap, hétfőn egyútesen tisztviselők *Sarmay Sándor* honvédelmi miniszterrel és előadják a törvényhatóság kérelmét.

* Csoportvezetői értekezlet. A Kath. Népszövetség csoportvezetői ma dé. u. 4 órakor értekezletet tartanak, melynek egyik igen fontos tárgya lesz annak megbeszélése, lehetséges-e egy „Népszövetségi Beszerzési Szervezet” megalakítása? Tekintettel ennek a kérdésnek nagy fontosságára, az értekezletre nemcsak az összes csoportvezetők, hanem azok is hivatalosak, a kik külön meghívót kaptak vagy a kike: a csoportvezetők az értekezletre személyesen meghívottak. Az előrelátható nagy öröklődésre való tekintettel az értekezlet a Kath. Kör választmányi ülésében tartják meg. Az értekezlet további tárgyai: a) *Össz. és feli munkaprogram*, a szűk ügy, a keresztény lapok terjesztése, szociális akció stb.

* Cipő a megyei alkalmazottaknak. A belügyminiszter tegnap értesítette a megyei alkalmazottak által előjegyzett cipőket, haktancsok szállítását a napokban megkezdte. Az értekezlet közli a cipő árát is: egy pár sárga vagy vörös színű cipő ára 35 korona, egy pár könnyebb cipő pedig 38 korona 50 fillérbe kerül.

* Répát árul a város. Tudatom a város közönségével, hogy a *Szent László* téri elkerítő helyen kifüggesztés nélkül répa kerül előadásra. Tekintettel a község területén esztől voltára és a forgalom korlátozására, felhívom a város lakosságát, hogy répat felre való elraktározás céljából a rendelkezésre álló készletből szerezzen be. A répa ára kg-ként 108 K és egy egy csúld 28 kg. répánál többet nem igényelhet. Nagyvárad, 1917. szeptember 21-én. *Lukács Ödön*, polgármester helyettese.

* Az elvezett tisztviselőket nem lehet pótolni. Tudatom a város közönségével, hogy a községi ügyosztály a 1917-1918. évi érvényes listát és kiegészítőket, valamint elvezett tisztviselőit megnevezte, melyek az értekezletet ha fájzik. Ismételt figyelemre emelendik, hogy a kiegészítet utalványokat a legkorábban össze meg, mert az elvezett tisztviselőket vagy barmily más okból az utalványok barmilykést elvezeti, mára igényt semmi körülmények között nem tarthat és az elvezett erdei kiegészítőket csak magának tulajdoníthatja. Nagyvárad, 1917. szeptember 21-én. *Lukács Ödön*, polgármester helyettese.

* Tűz a Szent Anna utcán. Tegnap délelőtt a *Szent Anna* utcán a 25. számú házban tűz ütött ki, egy kassza szikra elszépet. Mire a tűzoltók megérkeztek, a tüzet eloltották.

* Egy fiatalember, 2 évi fűda gyakorlatát gépiráson is járta, alkalmat keres. Vidékre is szelven elmegy. Cím: *Bay Kálmán*, *Temesi* utca 13. szám.

* A Molnár szövetség közgyűlése. A Bihar megyei Molnár szövetség ma, vasárnap, szept. 23-án délelőtt 10 órakor a megyei közönség és a megyei molnárság fontos kérdéseiben rendkívüli közgyűlést tart.

Az orosz koalíciós kormány.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) A munkás ó katonatanács hozzájárult a koalíciós kormány megalakulásához. Ha a vizsgálat azt állapítja meg, hogy a kadettpártnak nem volt része a Kornilov-féle lázadásban, akkor a kadett-párt is beléphet a kormányba.

Oroszország inség előtt.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: A *Novoje Vremja* írja: Oroszország általános inség előtt és nagy inségáldások előtt áll. Az országot nagy katasztrófa fenyegeti.

Német hajók és angol buvárhajó harca.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A tengerparton a nép Stenaszától keletre 5 német hadihajó és egy angol, vagy orosz tengeralattjáró harcát figyelte meg. A harc több ízben ismétlődött.

Kornilov csapatai nem adták meg magukat

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Kornilov csapatai nem adták meg magukat, hanem állásban vannak Pétervárhoz közel.

Csendes harclerek.

Keleti harctér. Budapest, szeptember 22. (Hivatalos.) Az osztrák-magyar csapatoknál nem volt különös esemény.

Észak harctér. Budapest, szeptember 22. (Hivatalos.) Változatlan.

Déliharctér. Budapest, szeptember 22. (Hivatalos.) Az Ochrida-tótól nyugatra osztrák-magyar és német csapatok a franciák egy erős támadását súlyos harcban visszaverték. *A vezérkar főnöke.*

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti: A flandriai tűzharc folytatódott. A hátráló orosz csapatokat üldözve Livenhoftól keletre mindenütt elértük a Dünát.

Buvarhajók pusztításai.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség: A tengeralattjárók az angol csatornában, a Biscaya-öbölben és az északi tengeren 20 gőzöst és egy 18,000 tonnás vitorlás hajót súlyosítottak el.

A belsevikiék békét követelnek.

Budapest szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: A *Handelsblad* jelentése szerint a belsevikiék rögtön békét követelnek. Követelik még Kerenszki elmozdítását és Csernovnak miniszterelnökké való ki nevezését.

Kerenszki és Kornilov kibékülése.

Budapest szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) A New York Herald jelenti Pétervárról Kerenszki kijelentette, hogy Kornilovot hazafias szándékok vezették, aminek következtében az ellene elrendelt intézkedéseket nem fogadjátok. Illetékes helyen Kerenszki és Kornilov kibékülésével számolnak.

A választjegyzékeink hatása.

Bécs, szeptember 22. A lapok kiemelik, hogy választjegyzékünk teljesen magáévá teszi a pápa jegyzékének alap gondolatát. Az entente nagy felelősséget vállal magára, ha vonakodik rákérni a béke útjára. — A berlini lapok megállapítják, hogy a német jegyzék kerül minden szót, ami ellenségeinket sérthetné. — A Worwarts azt írja, hogy a választjegyzék az a melegsége meglepi az olaszot, amellyel a leszerelés és a döntőbírósg gondolatáról beszél.

* Csodálatos állomlás. Flumé-

ből írják: A flumi kapucinus rendház egyik tagja, páter Spiridion tegnap hajnalban feltesz ugrott ki ágyából, mert azt álmodta, hogy a templomban bűnök járnak. Megáldván bűntudát, félig álmosan rohant a templomba, ahol a sekkellen bujdosók között a Lourdesi Mária-szobornál egy fiatalkorleányt talált, aki a szobor rácsosát fenyegette, hogy az ott levő kegyelmeiből feljuttatja arany és ezüst emléktárgyokat elulsdoníthat. Ezek az emléktárgyak nem kevesebb mint 16000 korona értékét képviselik és a Mária-szobor fején alkalmazott korona egyenlő 8000 korona értékű. A szerzetes a leányt leányt, akinek bűntudata megbízott, átadta a rendőrségnek.

* Sebesült és beteg tisztek jelentkezése.

Mindazon tisztek (havidijasok) és tiszt (havidijas) jelöltek, akik a harctérről visszatérve, betegségük miatt, vagy mint lábadozók magán ápolásban vagy magán kórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, vagy valamelyik póttisztánál vagy az állomáson könnyebb szolgálatot teljesítenek, kötelesek f. évi szept. 29 én délelőtt 10 órakor Ór utca 6. szám alatt) személyesen jelentkezni. Amennyiben valakit betegsége a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülményt katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvos nem áll rendelkezésre, hatóságilag láttamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. *Kornhaber* altábornagy, állomásparancsnok.

* Az első haditrafik.

A pénzügy-miniszter elrendelte, hogy a hadi ésszerek számára kizárólagos áruszájogokat adományoznak a pénzügyi hatóságok. Ezek a tisztek a füzűszelvények tiszteit lassan kifogják szorítani. — Nagyváradon tegnap nyitott meg az első ilyen hadi trafik. O vagy *Kohn* Adolfiné kapta, akinek férje elesett a háborúban s 6 gyermekével témasz nélkül maradt. A pénzügyi ország előterjesztésére Németh István királyi pénzügyigazgató a Szarvasi utca és Ritoók utca sarkán a Sotmak-házban jelölte ki az új haditrafik helyét s a boldog tulajdonosa oai adó helynek tegnap be is vásárolta a kellő mennyiségű szivarokat, dohányt és cigarettákat.

* Arlejtés élelmicikkekre.

Van szerencse k az erd keletre orientálni, hogy a es. és kir helyér ési legényeséi között kezis kezelősg az 1917 évi október hónap szükséges Lu, szir, főszervezőkkel történő biztositására pályázatot hirdt. Részletes feltételek a köz íráses kezelősgének írodjában (Vár 46. szám u szoba) tudható meg. Zárt írásbeli ajánlatok szeptember 27 napjáig ugyarott sárddók be. Nagyvárad, 1917 szeptember hó 22 én. A nagyváradi Keresk delöl és Iparamara. S tarill Ferrnc ak., elnökhelyettes. Dr. Sarkadi Lajos ak., titkár.

* A rákosi gyilkosság másik

tettese is kézrekerült. Budapestről jelentik: A rákosi gyilkosság másik tettese: Fischer József önként jelentkezett a rendőrségen. Letartóztatták. Fischer József szintén szökött katoná és a Götterbauer Jánosól lopott katonai igazolványokkal bujdosott. Fischer többször büntetett ember, több évet töltött el a különböző börtönökben.

* Házvezetőnöt keres

vidéki erdő tiszt, olyat, ki jól tud főzni és nézileg es állatnevelésben is ért. Ajánlat Hess Ágoston Biharlonka címre küldendő.

* **A siron tul.** Óriási érdeklődés mellett mutatta az új műsorát: tegnap este a Vigadó mozgószínház. A tartalmas, érdekes műsor melynek minden száma vonzó, kiemelkedő pontja volt a Siron tul című drámai muzikálé, amely megkapó mély ségű jeleneteivel lebilincselte a közönséget. Egy mulatságos bohózat és a Háborus híradó adták meg az érdekesítő dráma mellé a művészi keretet.

* **Kifutóleány felvétellel felvétetik a Szent-László-nyomdában.**

* **Eladó 1 sárga féderes kocsis, 6 erős lógás szék, 4 kék kerékű taliga, 1000 szál rozsa. Kézelebbi adatokkal s olgál: Fekete Sas és Zöldfa r. t. (Telefon 14-00.)**

* **Egy lovat veszünk.** Fekete Sas és Zöldfa r. t. (Telefon 14 00)

* **Az Egyesült Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság** ezúton közli t. üzletleivel, hogy a VI ik hadiköltségen végleges kötvényeit a pénztári elismervények ellenében a hivatalos órák alatt kadj.

* **Most az ideje a szőrmék festésének, omlékfüggönyök tisztításának, ruhák utáni festés, férfi- és női ruhák tisztítása, gyászruhákba ruhák elsőrendű kivitelben festésnek Haltenberger Vilmos kelmefestő és vegytisztító gyárában Nagyváradon.**

* **Kiadó Rimanóczy-utca 13. számú házban 5t szoba, konyha és mellékhelyiségek-ből álló lakás, mely irodahelyiségeknek is alkalmas, folyó évi november 1-től. Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleki-utca 2. sz.**

* **Két ügyes leány felvétetik Tátray Gusztáv kézimunka-üzletében**

* **Egy harmadik polgári osztályú kisleányom mellé keresek vízfőre okleveles tanítónőt. Cimem megudható a kiadóhivatalban.**

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

* **Egy magános idősabb uriaszory kisebb család, vagy idősabb uriember hávezetésére ajánlok. Helyben, esetleg vidéken is. Cim a kiadóhivatalban.**

Beraktározás!

Áruk, batarok, tárgyak stb. rövidebb-hosszabb időre való beraktározására megfelföld helyiségek, ezeken kívül boros és száraz pincék, istállók, kocsiznak is állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk. Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa Részvénytársaság beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. számú lépcső.

|| Telefon 14-00. ||

* **Intelligens tanuló-leány varrások és kézimunkához fiátással felvétetik. Haltenberger gyár.**

Legujabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Julliskánál lehet beszerezni Rákóczi-ut (Korona gyógyszerár mellett) Leibchenek félárban. :: Telefonszám 827. ::

Legujabb táviratok.

Uj államtitkárok.

Budapest, szeptember 22 (Saját tudósítónktól.) A Magyar Tudósító jelent: Ó felsége Hantos Elemért kerakédelmi államtitkárrá nevezte ki és Kun Béla igazságügyi miniszteri tanácsost államtitkári címmel és jelleggel ruházta fel. A kinevezéseket a hivatalos lap holnapi száma hozza.

Közös miniszteri értekezlet.

Budapest, szept. 22 (Saját tudósítónktól.) A Magyar Tudósító jelent: Hétfőn Bécsben közös miniszteri értekezlet lesz, melyen Wekerle, Mazóssy, Szólyai és Hadik miniszterek vesznek részt.

Belgiumon és Elzászon mulik a béke.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Berichől jelentik: A Vorwärts ki jelent, hogy Németország hajlandó Belgium függetlenségét helyreállítani, de Franciaország mondjon le Elzászról.

Igazságszolgáltatás.

Galamb-Szakáll József nyolcadik büntetése. Az É meléktől ered az a vadlót, akit Galamb-Szakáll József nevében ezidáig hét ízben ítélték el jogerősen. Tegnap előtt Szécs Barna tanácsos előtt nyolcadszor es pedig lopásért. Tagadóit, de a tanak rálanáltak. Dr. Borsa Alfonsz gróf kiváló vidbasáda után a bíróság hét és fél évi fegyházra ítélte el lopásért a vadlót, aki felbocsát.

IRODÁLOM

A Nagyszonyunk a fejlődő magyar lányok havi irata. Tarts, nevel, szabó, rakontos, de mindig a komoly eszetet hangja. Előfizetési ára egy évre 4 korona. A Ké Pajtás a híz és híz és híz lányok kezébe való. Hetekint kézzel jelszik meg, tele versekkel, komoly és vidám műsora. Előfizetési ára egy évre 4 korona. Az összes lapok kiadóhivatal. Budapest VII. Damjanich utca 50. Múzeváry számmal szivesen szolgál a Reaum Muzium kiadó hivatala.

Az É et szépirodalmi képes heti folyóirat (szerkesztő Andor József) szeptember 23-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Süretylak. Szécs. — Program. Boros Ferenc. — Az örök vizek forrásánál. (Költemény) Mész László. — Tavasszi hó. (Regény) Pakorny Margit. — Salyókák búrón ösztöndíj. (Híremlés.) Paszto: József. — Átk az életől felétek (Regény.) Ista: Henry Bordaux; fordította: Kalmán György Kultúra. — Betűldölt könyvek. — Hétről hétre. — Szerkesztői üzenetek. — A kiendő lepotzelegén ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I,

Fehérvári ut 15-c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mufetrányezánoi készséggel küld a kiadóhivatal.

Pártoljuk ifjusági lapjainkat! A Reaum Muzium Ifjusági Lapjainak új évfolyamai a kezdődő iskolai évvel most indudnak meg. A „Zisslónk“ a magyar ifjusági havi folyóirat. Midezt közöl, ami a diákéletet gazdasági hatja és megtölti a diák életét nemes tartalommal. Előfizetési ára egy évre 4 korona. — A Zisslónk Diáknaplára a diákstudományok rövid foglalatja. Irodalmi, fiaskai, technikai, földrajzi, művészeti, történelmi újdonságokat, humor: és ismereteket vegyessen ad. Ára 150 K, a Zisslónk előfizetőknek 110 K.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Vasárnap délután: Varáskeringő.
Vasárnap este: Ofensége kalapja. (Be-mutatató előadás.)
Hétfő: Ofensége kalapja.
Kedd: Ofensége kalapja.
Szerd: Ofensége kalapja.
Csütörtök: Hoffmann meséi
Péntek: Csárdáskirálynő.
Szombat délután: Travlata.
Szombat este: Vergenkák.
Vasárnap délután: Egy szegény ifjú története.
Vasárnap este: Három a kislány (25 ik előadás.)

Hoffmann meséi. Zimolt hár néste végig tegnap Hoffmann meséit, melynek hármas női összerapában Kovács Margit is már az ő haegységhez teljesea hozzáillő szerepess játszott. Elaktudás, kitűnő iskolázottsága meggyezésesea érvényesült. Az előadás általában jó volt, mint a hogy Hoffmann meséitől jó előadishoz vagyunk szokva; a Barca oltánál azonban alapos okunk volt balsikerüli tartani.

Ofensége kalapja. Ma este tartják a Szegény színházban Ujhelyi Náador ki-tűnő szatirájának, az Ofensége kalapjának a bemutatató előadását. A bemutatóra, amely előreláthatólag nagy sikert fog aratni, az összes jegyek már elővételben elkelték. Az Ofensége kalapja csütörtökig tölti be a műsort.

Operaelőadás — délután. Ké-vés vidéki színház díszelőadását azsal a békességgel, amilyet a nagyvárad színház a maga műsorát kezel. Más színházak ritka csomagának tartják a publikum számára az operaelőadásokat, míg a Szegény színház jó-e heti műsorában, ezúbat délutánra hirdeti a Traviata előadását. Ez alkalommal a közönség fél helyárat mellett élvezheti a nagyszabású operettet, amilynek émszerapót Kovács Margit, a kiváló koloratur énekesnő énekl.

URANIA mozgószínház

Vasárnap
Szenzációs új műsor.

Az előadások vasárnap d. n. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

APOLLÓ mozgószínház

Vasárnap
Uj műsor.

Az előadások vasárnap d. n. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

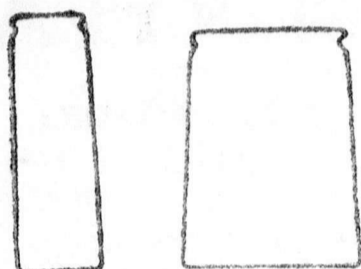
NYILTTÉ
Mozgó-
színház

Vasárnap
Szenzációs új műsor.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTTÉ

HETI ÁRJEGYZÉK

II.
1/20

VI.
1

**Befőttes. Uborkásüveg.
Befőzéshez hólyaggápi.
Porcellán edények**

Irszállított olcsó árakban.

Porcellán mozsár, ütővel	6
Mély és lapos tányér finom porcellán	70
Csemegés kis	40
Tésztástál 6 személyre	8
Sültéstál 6 személyre	8
Főzelékstál 6 személyre	8
Salátástál 6 személyre	8
Levesfazék 6 személyre	4
Mártásos csésze 6 szem.	1
Sótartó fogvájós 6 szem.	120
Vizes kancsó 6 személyre	8
Vizeskészlet színes finom festéssel	4
Boroskészlet színes	4
Söröskészlet színes	4
Liköröskészlet színes	4
Befőtteskészlet kristály fehér	4
Majolika cukortartó díszes	4
Ma oliká vizeskancsó színes	4
Feketés gyermek készlet	8
Kávés gyermek készlet	8
Majolika állvány színes	6
Teáskészlet színes aranyozással	10
Kávéskészlet színes aranyozással	10
Feketés készlet színes aranyozással	12
Mosdókészlet színes roccoco	12
Majolika fali sótartó színes	8
Majolika fűszertartó nagy	3
Majolika fűszertartó kicsi	1
Porcellán fehér teáskanna	2
Porcellán fehér kávéskanna	2
Porcellán fehér teáscsésze	80
Porcellán fehér kávéscsésze	80
Porcellán fehér gyümölcsstánycsésze	80
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	50

Konyha berendezési főzőedények. Evőeszközök Lámpaárak. Tükrök. Képeretkezés.
: : Ablak üvegezés. : :

Áraink viszonteladóknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán lámpa és táblaüveg nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Hirdetmény.

Nagyvárad város hatósági központi szesz főzész részéről közzétett az alábbiak szerint a nagyváradi m. kir. M. E. ur 2946-1917. számú rendelete alapján a beváltási ár a következőképpen van meghatározva, u. m.:

A nyári szilvából négyrészesként 22 (hússzázalékos) kor, az ősi szilvából négyrészesként 33 (háromnegyed) kor, a nyári szilvából készült 3-4 százalékos szeszterialtalu csafe likőrt 20 (két) kor., az ősi szilvából 5 százalékos csafe likőrt 30 (tíz) koronáig egyenként követelték 6 (hat) százalékos forrással készült csafe likőrt adó-vétel tárgyát nem képezik.

A termelő, ki a fent említett árnál magasabbat követel, a most említett törvény rendelkezése szerint 6 óráig terjedő fogószabványtalálással és 2000 korona pénzbírsággal sújtható.

Ezenfelül tájékoztatom a szesz birtokosokat és termelőket, hogy a központi szesz főzés a beváltást ezen anyagot a fenti árak lefizetése mellett Kolozsvári utca 74 szám alatt levő telepen fogja eszközölni.

Ugyancsak ott fogjuk eszközölni a szesz főzések és borsapítók a beváltást is a később megállapítandó maximális ár mellett.

Ezenfelül tájékoztatom a nagyváradi város minden birtokosát és szesz birtokosát, hogy a szesz birtokosok a fent van birtokukban és a központi szesz főzés fogja a rendeltetésű, az ősi szesz birtokosoktól már folyó hó 20-ától kezdődően a városi hatósági központi szesz főzés Kolozsvári utca 74. szám alatt levő telepre (Klein Sándor volt szesz főzés) saját költségén szállítsák be, ahol a megállapított maximális ártól és a borsapítókért 1 koronáig 50 fillér jutár költség megfizetéséig a beváltást csafe, szőlőlék és borsapítók megfizetését közzétett rendeltetésű birtokosoktól fogjuk elvárni.

Nagyvárad, 1917 szeptember hó 19-én.
Jurcsik József
pénz és adóügyi tanácsos

Eladó erdővágások.

A nagyváradi lat. szert. székeskáptalan tulajdonát képező alábbi erdővágások fatömege a folyó évi október hó 15-én zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik és pedig a váradi-csehi határban fekvő ábriházi erdőben 64 kat. hold, a rontói erdőben 644 kat. hold, a felkéri erdőben 458 kat. hold, a hegyközujlaki erdőben 224 kat. hold, a tenkeszéplaki erdőben 89 kat. hold, a krajnikfalvai erdőben 83 kat. hold, az urszádi erdőben 158 kat. hold és végül a nagyváradi lat. szert. Nagyprépostság tenkegörcbedi határban fekvő u. n. Lunka erdejének 108 kat. holdnyi folyó évi vágása.

A kellőképpen lepecsételt ajánlatok legkésőbb a folyó évi október hó 15. napjának d. e. 11 órájáig Ringelhan Lajos urad. főtiszt úrnak átadandók, illetőleg beküldendők (Nagyvárad, Sal Ferencz-utca 4.) az ajánlatokhoz csatolandó a megajánlott vételár 10%-a mint bántópenz és annak igazolásul, hogy ajánlattevő az eladási feltételeket ismeri és magára nézve kötelezőknek elfogadja, mellékelendő az eladási feltételek egy, tanuk előtt aláírt példánya is.

Eladási feltételeket megkeresésre alulírott küld.

Nagyvárad, Sal Ferencz-utca 4. 1917. szeptember hó 12.

Hermann Lajos,
káptalani erdőmester.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő Málnaszörp,
Törley pezsgő, valódi
kitűnő ó-borok.

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhoz szállítva. Élelmi cikkek. Naponta friss vaj, remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Megnyílt az új
szűcs és szőrmeáru üzlet

Rimanóczy-u. 2. Kolozsvári-palota

Raktáron tart elsőrendű szőrmekülönlegességeket, minden a szaktá vágó munkálatokat szakemberrel elkészít. Elfogad átszúrást és javításokat.

LEICHER JÓZSEF

külföldön képzett szűcsmester.

Telefon

Telefon

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő
 Nagyvárad mellett

Fürdőizem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen. 500 faldas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszobák nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszátanítás, napfürdő, homokkúra. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
 a fürdő bérloje.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
 vízvezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
 Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramofonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadottak.

ISSAK LIDIA

**Elsőrendű
 társaság**

NAGYVÁRAD,
 Nagy Sándor-u. 1.
 Park-szálloda épületében.
 Interurbán telefon:
 11-53 szám.

A Szépliget-színház
 a társaságoknak egye-
 tleni igazgatója.
 Tisztításokat és átala-
 kításokat vállalunk.
 Fűzők mérték után a
 legelővidebb idő alatt
 elkészítetnek.

Vízvezeték-utcán szép kilátással
 egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
 Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416

**Betűszedő tanulónak
 fiu és berakó tanuló-
 nak leány fizetéssel
 felvétetik**

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Nagyteleky és Arany János-u.
 sarkán lévő házban egy szo-
 bás konyhából álló lakás a
 souterrainban november 1-re

kiadó.

Értekezni lehet INCZE irodában.

Hordók

különböző nagyságban

eladók.

Moskovits Mór és Fia r.-t.-nél
 Kolozsvári-utca.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett
 a Várkapu-utca 4. és 6. számú,
 a Szent János-utca 30. számú,
 a Széles-utca 1. számú, mely
 közvetlen a 3. vashíd szomszéd-
 ságában van, valamint a Vízve-
 zeték utca 54. számú ház. Érte-
 kezhetni lehet a Nagyvárad
 Kereskedelmi és Forgalmibank-
 nál Rimánózy-utca 6. sz. alatt.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

kapható

métermázsánsként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nél
 Kolozsvári-utca 62.

Mindenféle vidéki megrendeléseket a zennal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Szántól, hidegtől

kifúj

vörös arcra és kézre
továbbá szeplő, miteszer
és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségére és hatásaira nézve felülmulja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 2 kor. 50 fill.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szert bőrhámlás és sömör, továbbá izzadó, fényes, zsíros (miteres) atkás arcra naponta, ahányszor szükséges, gyaptra öntött folyadékkal megőröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak Teljesen artalmatlan készítmény. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Ara üvegenként 2 K.

Ezen szerék kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

Biharkeresztesen a katolikus plebánosnak 1200 □ ölével számitott egytagban levő egyszázharminc (130) hold

szántóföldje,

valamint közvetlen mellette, a templom- és iskolának szintén egytagban levő 34 hold földje, folyó évi október 1-től hasznóberbe, vagy feles munkálatra, egy, vagy több évre kiadó.

Oszibuzza még ezen évben tucska földbe vethető.

Bővebb értesítés nyerhető Biharkeresztesen a plebánosnál.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrouy-ágybetétek: összehajtott ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Meghívó

a „Nagyváradai Központi Szessző Szövetkezet” nek f. hó 24 én hétfőn d. e. 10¹/₂ órakor a városháza kistermében tartandó közgyűlésére.

Tárgy: Igazgatóság és felügyelő-bizottság választása.

Nagyvárad, 1917. szeptember hó 21-én.

Székelly

szőve kezeti elnök.

Eladó

100—120 literes
használt HORDÓK

Stettner András pintérmesternél

Csengeri-utca 7.

Erzsébetligeten lévő 4 új földszintes házban egy és kétszobás lakások azonnal és nov. 1-re.

kiadók.

Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó házmesternél, vagy INCZE irodában Bem-tér 8. sz. alatt.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállíttatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, ¹/₂ wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerező telefonja

55.

Főszerező telefonja

55.